Ч. 21 (10.989). Львів, субота 29. січня 1927. Pocztowa opłata załacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Англія і Китай.

Львів, 28. січня 1927.

Події в Китаю розвиваються так, що на них спрямована тепер увага цілого світа. Розуміється, найбільше заабсорбована подіями на Далекому Сході велика британська імперія, що ураз зі своїми домініями тисячними нитками звязана з найбільшою країною жовтої раси. Поглянемо отже на взаємини Англії з Китаєм в їх історичному розвитку.

Перед якими сто роками могли англійці торгувати з Китаєм виключно з Кантону, при чому умовини для англійських торговців були тяжкі й понижуючі. Вони не сміли тоді навіть заглядати до міста, а торгували тільки з берега. Не могли держати ні китайської прислуги, ні звертатися з чимнебудь до китайських урядовців, а як минув речинець їх побуту, на який мали дозвіл, мусіли негайно забиратися на острів Макао, де було місце їх постійного перебування.

Ясно, що такий стан не міг довго тревати. Дрібні сутички тубильців з англійськими і французькими горожанами давали добру нагоду до збройних інтервенцій Англії та Франції, що доводили до чимраз більшої капітуляції Китаю перед европейцями. Дійшло до того, що европейці дістали не тільки ріжні концесії в торговельній ділянці, але також право удержувати власну поліцію і власні суди. Цим органам підлягали навіть китайці, що мали до діла з чужинецькими купцями. Таким робом у Китаю зродилася ціла система дрібних европейських кольоній, що творили держави в державі. Можна собі уявити, скільки зловживань у відношенні до терпеливого туземного населення мали на совісти ці висланники Европи! Було ясно, що зі зростом національної свідомости у китайців прийде скорше чи пізніше до збройного виступу проти зненавиджених европейців.

Кульмінаційною точкою европейської експанзії в Китаю слід уважати рік 1898. Тоді здавалося, що прийшла хвиля повного поділу китайської імперії. Росія, Франція, Німеччина й Англія подїлилися сферою впливів, при чому найбільші полоси краю дісталися Англії. Та з того самого часу датується і зміна у відношенні чужих держав до Китаю, до якої вони були примушені подіями внутрі держави. А саме в Китаю прийшло до революції і до проголошення республики, наслідком чого ухвалено ріжні реформи (правда, більшість їх лишилася тільки на папері) і нові закони, що зверталися так чи інакше проти чужинецького елементу.

Але найважніша річ — це була справа притягнення Китаю до співучасти у світовій війні по стороні Франції, Англії і Росії, що потягнуло за собою торжественну обіцянку тих держав уважати свого воєнного союзника собі вповні рівним і так його й трактувати. Тільки надія на те, що Китай перестане бути обєктом у плянах европейських держав, а стане рівноправним членом в інтернаціональній сімї, веліла керманичам „держави жовтого дракона" станути по стороні антанти. Ця надія була ще скріплена співробітництвом Китаю при основуванні Ліґи Націй.

Перший удар упав на китайських оптимістів у часі мирової конференції в Парижі. Навіть найскромніші бажання китайської делеґації відкинено, наслідком чого в Китаю прийшло до бурливих уличних демонстрацій. Особливо обурила китайських патріотів постанова, що колишні німецькі посілости в Китаю повернено не китайцям, а японцям. Також у 1922 р. пороблено китайцям немало обіцянок у Вашинґтоні, але із того нічого не виконано. Обурення в Китаю дійшло до свого апогею, наслідком чого у краю кипить від довшого часу, про що ми нераз писали на сторінках нашого органу.

Вістря цілої тої ненависти китайців до Европи звертається головним чином на адресу Англії, бо вона найбільше заінтересована подіями в Китаю з уваги на свої економічні інтереси, зокрема на інтереси своєї торговлі. Треба знати, що закордонна торговля Китаю виносить річно около 300 міліонів долярів, а з того 40 відсотків припадає на Англію. Не диво, що таке упривілеєне становище британської імперії в Китаю не дає спокійно спати китайським націоналістам ріжного покрою і масти, не диво, що виступи тубільців проти англійців щораз частіші і нагальніші.

Наслідком того—сильне зменшення англійської торговлі з Китаєм. Вже в другій половині 1925 р. зменшилася торговля Китаю з Англією на яких 50 відсотків, а рівночасно піднісся торговельний рух з Японією. Тепер англійські товари йдуть замість до Кантону—до Шангаю. Якби кантонська армія заняла Шангай, то це мало би для Англії катастрофальне значіння, бо таким чином вона стратилаб свій головний і одинокий осередок у Китаю. З тих причин повела вона всі можливі військові і дипльоматичні заходи, щоб не допустити до переходу в руки полудньово-китайських націоналістів такого цвитучого й богатого торговельного центра, яким є Шангай.

Як підуть дальші події в Китаю, почуємо в найближчих днях.



Російська еміґрація.

Нова політична ґрупа.

Серед російської еміґрації оформився остаточно, давно підготовлювана та формована політична група, що зве себе евразійцями. Можна думати, що вона зискала серед російської еміграції дуже богато приклонників, коли в еміґрантській т. зв. республиканськo-демократичній пресі вдарили з тої нагоди на трівогу в усі дзвони. Осередком евразійців на еміграції треба вважати Прагу хочби з тої причини, що там перебуває її провідник і одночасно ідеольоґічний теоретик П. Н. Савицький.

Тим дасться пояснити і ту обставину, що демократична російська еміграція стягнула недавно до Праги аж лідера республиканськo-демократичного обєднання П. Мілюкова для теоретичної розправи з евразійцями. П. Мілюков дав у Празі аж два виклади про евразійців. Перший з них був чисто науковий про основи евразійства, виголошений в російському історичному товаристві, а другий був, так сказатиб, публіцистичним про політичну програму евразійців.

Хтож такі евразійці та чого вони хочуть? На це питання постараємося дати відповідь на основі інформацій російської еміґрантської преси. Теоретик евразійства П. Савицький у своєму творі „Росія — особый географическій міръ" старається дати наукові підстави для евразійства. Він твердить, що Росія маючи нероздільний ґеоґрафічний і одноцілий природний звязок з Азією, творить разом з нею суцільний континент, вповні вистарчальний для себе, який він і зве евразією. Ця евразія історично, природно і ґеоґрафічно вплинула своєю специфічною відрубністю від Европи та Азії на повстання російського національного типу і більше: на створення російської державности. В основу евразійської теорії про повстання російської нації та специфічної культури, що не має, на думку евразійців, нічого спільного ні з европейською, ні з азійською, лягла боротьба степу з лісом. Ця боротьба закінчилася побідою ліса. В результаті побіди наступило вселж органічне злиття двох названих елементів (степового і лісового), а воно дало в свою чергу евразійський моноліт.

З того витягають евразійці політичні висновки та твердять, що евразійський (російський) тип відіграв уже в історії велику ролю в політичному розумінні, але ця роля ще не скінчена і в нинішних відносинах вона поновлюється. Словом евразія має ще перед собою далекосяглу не тільки політичну, але й культурну місію. Притім вона протиставить себе Европі.

Велика російська революція є для евразійців наскрізь природним органічним явищем, що мусить дати також позитивні наслідки для дальшого розвитку політичної ідеї евразійців. Вони не неґують всего того, що роблять і що зробили більшовики. Навпаки все це є для них явищем додатнім. Те, що роблять більшовики, є випливом народньої мудрости і теперішні правителі Росії може й несвідомо здійснюють національну російську політику. Знищивши та зруйнувавши всю давну бюрократію, вони сповнили велику історичну місію, а крім того виконали волю народу.

На місце давних правителів неудачників і деґенератів революція викинула правдиво народні елементи. На жаль теперішнім низам не достає верхів. І саме кандидатами на ті верхи вважають себе евразійці. Найближчим їх завданням є підготовити сильну партію, на зразок комуністичної, яка перенялаб по більшовиках владу. Самих організаційних форм теперішньої радянської системи правління евразійці зміняти не думають, натомість вони надіються, що через введення свободи виборів до рад нададуть вони їм цілком інший внутрішній зміст і до того обовязково евразійський. На думку евразійських політиків більшовицькі форми державности відповідають найбільше народнім побажанням і вони збережуться на все. До більшовицької системи вводять вони лише одну „незначну" інновацію, а то завершують її царем. Царя мав би вибрати зїзд рад.

Коли приглянутися до соціяльної програми евразійців, то виходить, що вона дуже радикальна, не зважаючи на царя. Землю мали би дістати всі, хто її лише захоче, а робітники одержалиб половину акцій усіх промислових підприємств. Словом право власности наражене в програмі евразійців на потоптання. В найновіших політичних енунціяціях евразійці стали навіть на становищі націоналізації промислу.

Ця новооформлена політично а також організаційно група робить, як сказано, велику конкуренцію передовсім республиканськo-демократичному обєднанню, на чолі якого стоїть Мілюков, а яке до тепер вважало себе одиноким кандидатом на переємника влади по більшовиках. Видно, що евразійці можуть рахувати і на успіхи в Росії, коли Мілюков характеризує небезпеку, що випливає для нього

Red. czas. „Diło" we Lwowie. Pr. 30/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Diło" Nr. 17 (10.974) z dnia 25. stycznia 1926 pod tytułem: „Na układi analogii" w ustępach a) między słowami: carsko-respolyczna Rosija... a: otwerdzennia cziho fakta, b) od słów: Tymczasom ch. Hałyczyna... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. uznał dokonaną 24. stycznia 1927 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po 400 Zł. Lwów dnia 24. stycznia 1927.

Hawel.

Red. czas. „Diło" Pr. 29/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Diło" Nr. 16 (10973) z dnia 23. stycznia 1927 r. pod tytułem: „W odnomu front." ustępy a) mięzy słowami: Ambasadoriw... a słów: Ti-i, b) od słów: A... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. że zatem zarządzona przez Prokuratorę 22. stycznia 1927 i w tym dniu wykonana konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów, 24. stycznia 1927.

Hawel.

та його сторонників ось якими словами:

„Ясно, що прихід російських фашистів-евразійців до влади був би дуже небезпечний; важко допускати, щоби евразійці могли мати остаточний успіх, та безсумнівне те, що їх агітація може найти деякий відгомін у Росії. Ідеологія евразійців може злитися з нею тими нас. Евразійці представляють практичну небезпеку і треба готовити сили для боротьби з ними; політична боротьба можлива лише під умовою створення здисциплінованих і організованих партійних груп. Бож і сама ліквідація большовиків вимагає перш за все підготови наслідників, а на це необхідна теж політична організація. І в тому евразійці мають рацію. На еміграції не треба творити партії, але треба підготовляти кадри."

З наведеної характеристики евразійців виходилоб, що вони здобувають поважні впливи поки що серед російської еміграції. Небезпечні вони не лише для республиканців-демократів, але взагалі для всіх лівих російських емігрантських угрупувань, а ще більше для правих.

НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ.

Справа організації народнього капіталу.

III.

Третій тип дрібних щадничих фондів був дискутований перед кількома тижнями в Тернополі на освітньо-кооперативних сходинах, скликаних для оснування тамошньої філії краєвого товариства „Ощадність". Проф. І. Галущинський поставив і живо обстоював такий проєкт:

Всі без виїмку станові товариства, кружки, клюби, читальні і „Бесіди", що побирають від своїх членів вкладки, мають свої бюджети і власну господарку (а є їх в цілім краю величезне число), повинні громадно, раз на все постановити — відкладати правильно, прим. що-місяця, якусь зовсім незначну квоту, таку, яка для їх бюджету не має ваги (пр. тільки, що новорічне для листоноша або для діда-прошака та принагідно переказувати її товариству „Ощадність" на цілком окремий, „нічий" фонд. Крім згаданих товариства повинні би прилучитися до акції безчисленні комітети, що уладжують за платними вступами відчити, виставки, забавові сходини, вечерниці, фестини і т. д.; вони ще поки приступлять до розразунку коштів, як першу позицію мали би установляти дрібну квоту (кілька золотих) на таку саму ціль.

Так міг би творитися помалу, але систематично новий, дійсно загальний фонд, тривкий, беззворотний і постійно зростаючий. Проф. Галущинський висказав при тім погляд, що такий фонд повинен бути в цілости обернений на довгоречинцеві, дуже низько-процентові позички для наших селян, що закуповують землю та виказуються, що справді є в посіданні значної части потрібної на це готівки. Колиж такому селянинові бракує до повного закупна 200 до 300 зол., слід йому дати поміч з цього „нічийого", дійсно народнього фонду.

Чи богато слів треба тратити для оцінки, скільки свіжого суспільного подиху несе вся від такого ініціятивного проєкту? Випадає голосно питатися, чому громадянська акція такого характеру не появилася в нас вже віддавна, що гірше, чому вона не перейшла дотепер мабуть нікому через голову? Адже патріотично думаючих інтелігентів з ініціятивою у нас хіба досить. Кожний з нас має свою, так чи інакше закрашену політичну програму, в якій економічна ділянка поставлена між важні народні постуляти. Питання тільки до кого ці постуляти в істоті справи звертаються? До заграниці, до польської держави, чи до нас самих?!

Треба вірити, що акція, запроєктована на тернопільських сходинах, прийметься в цілому краю. Вона-ж проста і прикроєна до наших відносин, а до того нікого не обтяжувалаб, даючи українському загалові бодай одробину нової моральної і національної сатисфакції. Кожний відчув би застосування благ датного духа, що уноситься над народом, духа, що промишляє і з кутка народу еманує.

Без сумніву знайшлосяб богато таких, що схотілиб такий проєкт поставити на ширшу базу. Над ним дійсно можнаб дискутувати всесторонно. Але думаю, що загальна дискусія не втече, робім отже „малі" початки в практичним, конкретнім розумінні великої справи.

Є до подумання ще четвертий тип дрібного щадничого фонду, за яким енергічно заступаються неодні прихильники, а саме: абсолютно при кожній уділюваній позичці в усіх наших кредитових оборотах стягати малий процент позиченої квоти на ощадність для клієнта, котру йому має повернутися аж по означенім речинці (по кількох роках). Думка без сумніву реальна, але потрібно їй конче загальної апробати.

Накінець слід піднести потребу уруxомлення скарбон бодай у тих кредитових товариствах, що їх мають у запасі.

В цілому культурному світі характер діяльности кожного пропагандового товариства в ділянці ощадностей зводиться до того, що випробовується по черзі найріжніші системи збирання гроша. В консеквенції всюди виявляється, що зпоміж усіх поставлених систем дуже богато є для даного осередка добрих і тоді їх приноровлюють довгими роками, а товариство має велику, бо ріжнородну і вдячну працю. І в нас не може бути інакше.

У звязку з тим мушу піднести, що в попередній статі поставлений „однозолотовий тип фондів" відбігає різко від практикованих у світі щадничих систем а дальше, що його особливістю є крайна, декого може немило вражаюча, шаблонова одноманітність. На це можнаб замітити, що й тут булоб досить уріжнородження, бо ось один вкладчик вступає на щабель ч. 1., другий дальше на ч. 2, на ч. 3. іт. д. аж до ч. 6. на точно понумеровану, прогресивну висоту своєї господарської спроможности, свідомости та економічної зорганізованости, яка починається дійсно від чогось найскромнішого.

Для нашого внутрішнього життя має найвищу вагу нова орієнтація на мільйони рідних душ, не втягнених до зорганізованого огнища. Треба все можливе зробити, щоб перший крок до того був для всіх легкий і приступний. Тільки масове втягнення людей до цієї акції принесе нам бажані успіхи.

Ю. Гірняк.

Від вломy і крадежі
1402 обезпечує найкраще 1—5
Товариство вз. обезп. „ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20

Національний Музей у 1926 р.

1. Ті, що відійшли. Члени Кураторії. Зріст збірок.

Вічною памятю тим, що виявили себе діяльними прихильниками і співробітниками Національного Музею починає його управа цей звіт. — Весною відійшов од нас директор Українського Історичного Музею ім. Шевченка у Київі Академик УАН — Микола Ф. Біляшевський. Один з найкращих знавців нашої старовини, добрий музеольог, археольог-практик, знавець праісторії Київа і Дніпрових Круч, гарячий український патріот і поступовий громадянин — член 1-ої „Государственної Думи", постійний друг і співробітник Національного Музею від його зародків у 1905 році. Йому завдячує Нац. Музей чималу частину своєї збірки українських гафтів, скляної посуди, кераміки, килимів, які він передавав для нього із музейних дублетів у Київі. В часі війни він увів директора Нац. Музею і опісля д-ра Мих. Коцюбу, тоді заложників воєнних у Київі, в ряд співробітників свого Музею, чим засвідчив на ділі свою велику прихильність для цькованої царським урядом Галицької України. З приводу його смерти вислано 12. мая відповідне письмо в Акад. Наук у Київі.

21. мая умер перший предсідник Кураторії Національного Музею (1908—1925 р.) Офіціял Митрополичої Капітули у Львові о. Андрій Білецький.

14. червня не стало в живих Василя Кржанівського, який протягом 1924—5 рр. був сталим гостем і копістом іконописного в ділу Н. М. На замовлення виконав він групу Розпяття для церкви в Жогатині.

26. серпня втратив Н. М. свого особливо цінного співробітника і члена Кураторії архитекта Володимира Піщанського. Довголітній збирач нашої старовини і любитель ікони, знавець іконописної техніки і консервації. Був він від осени 1921 р. консерватором музейних ікон, він іконописну школу, працював в ділянці [illegible] та іконописної техніки. Для потреб Управи Н. М. виконав він проєкт розбудови теперішнього музею, який із усіх найкраще відповідає потребам цієї інституції.

21. падолиста ненадійно відійшов од нас епископ луцький д-р Иосиф Боцян, що був у 1908—10 рр. з любови до музейництва добровільним визначним співробітником управи Музею і в разі потреби навіть заступником директора. Покликаний 1912 р. до Кураторії Н. М. був він живим лучником між Музеєм і його представництвом. 1909 р. запровадив для семинаристів богословів короткі курси церковної археольогії з яких у 1913 р. дійшло до організації гуртка любителів археольогії, що після двомісячного вишколу дали музеєві з поїздки членів гуртка першорядної ваги ікони, книги й інші зразки побуту. Сам він часто працював у відділі рукописів і стародруків Музею. Як щирий прихильник і знавець потреб Музею записав заповітом Національному Музеєві музеольогічну й мистецьку частину свого книгозбору.

26. грудня відійшов од нас представник найстаршого громадянства 60-тих років Олександер Барвінський. Покійний ще 1908 р. призначив був свій книгозбір і архив Національному Музеєві: передаючи його частями музеєві, він запевнив його остаточну передачу своїм заповітом. Як гарячий прихильник Нац. Музею Покійний приєднував для нього скрізь і завсіди прихильних приятелів, і хоча не був членом Кураторії Н. М., він боронив його інтересів, як всенародньої культурної установи від всяких напастей і наговорів, виказуючи їх повну безпідставність.

—о—

Членами Кураторії на 1927 р. є: Володимир Децикевич, відпоручник „Просвіти" — президент; гр. Лев Шептицький, відпоручник родини основника — заступник президента; д-р Іван Брик, україніст — секретар; ігумен Климентій Шептицький і митр. А. Бачинський, представники депозитарів; пралат Т. Войнаровський, економіст; д-р Иосиф Сліпий, богослов; д-р Евген Глуговецький, юрист; Петро Холодний, мистець; Кир. д-р Василь Щурат, історик культури. [illegible]

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія

в німецькому романі.*)

(Продовження.)

Екзотика також знайшла собі шлях до великого роману, переважно роману утопічного. Так Гавптманові належить утопія „Острів матери", де він оповідає про державу жінок, засновану на якомусь острові. „Бальтасар Тіфо", утопія Ганса Флєша, малює життя на іншій планеті, що колись відірвалася від землі. Там усе карикатурно перебільшене: техніка, дух, культура й виродження. Утопія Ганса Кристофа „Подорож у майбутнє" збудована на принціпі відносности; у ній чимало фільософічних міркувань — пояснень до теорії Айнштайна. Як в Уельсовому романі „Машина часу" винахідник апарату переноситься в майбутнє й минуле.

Цей великий роман має часами нахил виростати до цілої епопеї; я докладніше спинюсь на двох таких творах: на утопії Дебліна „Гори, моря і велетні", що сягає у далеке майбутнє, і на величезному романі-епопеї Едуарда Штукена „Білі боги", що веде нас у минуле, в епоху завоювання Америки конкістадорами.

II.

Утопія Альфреда Дебліна „Гори, моря і велетні" — роман, що має більш як трицять аркушів. Це, мабуть, найутопічніша з утопій, яка малює нам далеке майбутнє людської раси, переносить до різних кінців світу, від одного сторіччя до другого. Шлях людського проґресу не йде весь час угору, а робить несподівані зигзаки, викреслює дивні арабески, і обличчя історії раптом перекошується потворною гримасою. Є повороти до варварства, гинуть старі культури, але щастя й соціяльної рівности ніколи й ніде не досягнено. Найбільші тріюмфи техніки ведуть до ще гіршого поневолення мас і нечуваного розцвіту деспотизму. Деблінова утопія інтересна з того боку, що не охоплює якоінебудь окремої епохи, а намагається накреслити загальний шлях розвою культури, який врешті може манівцями привести назад до вихідного пункту.

„Уже не жив ніхто із тих, що були свідками війни, яку називали світовою війною", так починає автор свій роман. Прийшли нові покоління, яким народи Заходу залишили у спадщину дивні апарати й машини, що з кожним століттям розгортали міць раз-у раз більшу: машини стали чарівними істотами, які потягли людей за собою. „Навколо Европи й Америки лежали країни, яким треба було показати владу апаратів, так як коханець, променіючи щастям, веде вулицями свою ніжну коханку". І ось літаки прорізують холодні й гарячі зони; в шкіри одягнені остяки, якути й тунгузи злякано відступають перед натиском переможної культури, а китайці і японці переймають її у народів Заходу. Літаки проносяться понад безводними пустелями Африки і прилучають до культури людей темної раси, яка утворює свої величезні держави. Біла раса почасти змішується з чорною, утворюючи людність одноманітну, а з мішанини різних мов теж виробляється якась напівінтернаціональна мова. Старі політичні держави істнують лише номінально, і народи західних континентів обєднуються під англьо-саксонською владою. Льондон і Ню-Иорк — два центри, що правлять світом.

Згодом настає доба економічних криз. Зріст нових винаходів, удосконалення апаратів веде до скорочення людської праці, до загину старих індустрій, бо заводяться нові способи виробництва. Щоб уникнути катастрофи, власникам підприємств нічого не залишається, як спиняти машини, вигадувати нові роботи, гальмувати публікацію нових винаходів. Повінь золота їх заливає, топить. Доводиться врешті даром віддавати гроші і крам, і настає момент, коли вся фактична і номінальна влада переходить до рук великих підприємств. Рештки феодального і республиканського ладу ліквідуються: вони разом з старими парляментами ще деякий час істнують, як декоративно-рудиментарні органи, і врешті відмирають, а замість них усюди утворюються сенати, що складаються з власників машин апаратів. Великі конгреґації міст оточують себе цілим поясом оборонних щогол і каблів, системою дротів, що посилають смертоносне проміння, апаратами, що здіймають електричний ураган.

Місцями виникає революційний рух, але його вдається погамувати. Плютократія бачить, яку небезпеку криє у собі поширення знання, що веде до нових винаходів і може дати масам нову зброю до рук, і саме знання робиться привілеєм величкої кляси, вишого шару суспільства; до спеціяльних шкіл допускається лише вибраних, тих, що будуть тримати знання свої в секреті, та й то кількість їхню з кожним десятиріччям обмежується. Хемія, електротехніка, біольоґія, радіотехніка вважаються за дисципліни небезпечні, і таємниця нових винаходів для мас назавжди залишається таємницею. Дисципліни розбиваються на дрібні галузі, щоб ніхто не міг собі скласти уявлення про ціле. Що правда, організуються нові повстання, але агенти влади, оточені системою рефлєкторів, що роблять їх майже невидимими, сновигають серед юрби і смертоносним промінням косять тих, що задумують бунт.

(Продовження буде.)

тральорами книговодства музейного є пп. Іларій Чапельський і Роман Левицький.

—о—

Приріст у збірках обняв чч. 21.716—25.365 з 4.897 предметами. На це склались дари 68 прихильників музею—3.471 предметів і закуплено 1.428 предметів за квоту 540 дол. Найцінніщими предметами приросту в часовому порядку були: збірка доісторичних викопалин у Звенигороді пок. учителя Микилити, збірка візантійських монет — 94 зол., 68 срібн., 404 мід., 19. олов. був з дару Впрсвщ. Митрополита Андрея Шептицького, основника музею; з Ню-Йорку од К...исюка дуже гарні монети римські і виті перстені скитської доби та з слонової кости різьблена папіросниця. Архив збогатився актами і грамотами до історії земельних надань і будови церков перемиської епархії, зібраними пок. мітратом перемиської капітули о. Мироном Подолинським, що набув Основник для музею (1252 акти) та даром дуже цінних архивних даних до книгозборів й дяківських шкіл збірки о. І. Яворського. Ікон придбано 105 із XV—XVIII. вв., та 12 рукописів XVI - XVIII. вв. з рисунками і дуже цінними мініятурами. З часу бароку прибули три пари царських дверей і 4 діяконські із 12 іконостасними стовпцями ріжних типів, та декілька різьб XVII. в., що значно доповнили і поширили давніші збірки галицької різьби в музею. По цього 9 килимів з полов. XIX. в. із Гал. Поділля та величава збірка зразків вишивок Гал. Поділля і Покуття п. Ольги Бачинської зі Стрия і її пок. мужа д-ра Іларія Бачинського (38 зразків) і декілька цінних предметів Гуцульщини дару д-ра М. Коцюби і радника Л. Чачковського із Станиславова. Це було б усе, що не тільки якістю, але й скількістю доповнило музейні збірки.

Слід згадати ще поодинокі предмети, які збогатили музей своєю якістю. Шляхом виміни одержано малюнок хата з клуною з написом на обороті: „Шевченко 1840“ і портрет гайдамаки Бондарейка; з дару Основника закуплено Сосенка—продавщицю помаранч, портрет пані в жовтому і вид на Єрусалим; від празької „Української Громади“ одержано картину Кулеця „Антихрист“, що звертає загальну увагу сильним рисунком, яркістю красок і символікою. — З дару п. радника В. Устиновича в Стрию музейний архів збогатився значною скількістю паперів пок. Корнила Устияновича і нарисів, в якому є цінні портретові нариси Остапа Левицького і Павлина Свєнціцького. — Із мистецької спадщини по пок. В. Крижанівському придбано кілька рисунків, між якими є й автопортрет мистця. — Архив визвольної війни збогатився значною скількістю друків, актів та 1100 фотографіями побуту УГА. по чеських таборах.

І. Свєнціцький,
директор Національного Музею.

Радянська Україна.

Скількість населення на Україні по новому перепису.

На основі підрахунків Центральної Статистичної Управи, що переводила перепис всього населення України в грудні 1926 р., виходить, що тепер є на Україні (в нинішних її територіяльно-політичних межах) 28,934.297 душ населення. Міського населення є 5,266.620, а сільського — 23,667.667. Ці інформації беремо з харківського „Комуніста“ (з 15. I. 1927.).

Дальші звільнювання з посад за незнання української мови.

Київська окружна провірочна комісія для справи українізації звільнила з днем 16. січня нових 36 урядників радянських установ, що не вивчились в речинці української мови. Комісія рішила віддати прокураторії справу недбалого ставлення до українізації державної опери, а також повідомити Народній Комісаріят освіти про те, що в київському Інституті Народньої Освіти (ІНО) з українізацією теж не все в порядку.

(За „Вістями“).

Львівський Національний Музей Київській Академ і Наук.

Харківські „Вісти“ (з 16. I. 1927) приносять телеграфічну вістку з Київа про те, що Українська Академія Наук дістала в д Національного Музею у Львові посилку цінних наукових колекцій з історії Західньої Европи. Крім того дістала Академія цінні матеріяли у виді збірок Грінченка, Лукашевича та лікаря Піча, одного з найактивніших учасників революційної групи „Земля і Воля“.

Склад годинників і біжутерії Юлія Домбровський і Лев Роззажевський **Львів,** вул. **Академічна 2.**
Поручає: годинники першорядних фабрик по найнищих цінах. — Приймає всякі репарації, що входять в годинникарсько-ювілерський обсяг.
5—5

З нарад польського сойму.

Велика бюджетова дебата. — Уряд в огні критики й закидів. — Промова пос. П. Васильчука. — Протест пос. Соболевського. — Закінчення загальної дискусії.

Варшава, 27. січня 1927.

На нинішньому засіданні сойму ведено далі дискусію над бюджетом. Перший забрав слово пос. Варшавський (ком. фракція), зазначуючи, що його група відкидає бюджет фашистівського уряду. По нім промовляв пос. Бтнер (ХД). Він жалів над тими хмарами, що нависли над Польщею і заявив, що тільки співпраця цілого народу з урядом і великий ентузіязм суспільности зможуть урятувати Польщу. Партія бесідника голосуватиме за бюджетом.

З черги забрав слово в дискусії посол Павло Васильчук, що зясував політичне становище Українського Клюбу до теперішнього уряду. Бесідник стверджує, що відношення уряду марш. Пілсудського до Українців нічим не ріжниться від становища попередніх урядів. Що правда, тепер більше говориться про українські справи, але мета того є лише одна, а саме з мидення очей. Правда, на окраїнах змінено воєводу, але нема змін у системі, приноровлюваній до українського населення. Уряд боїться переведення виборів до самоврядних установ і до сойму, бо знає, що на етнографічних українських землях українці будуть у більшости. Теперішній уряд є фашистівський. Всі урядовці за примірюм уряду борються зі соймом і насміхаються з нього. Українського університету не хоче уряд оснувати, а на т. зв. Studium Ruthenum призначує всього 90.000 зол. То кпини і тому зрікаємося такої субсидії. Опісля бесідник торкнувся справи відносин, які панують у віроісповідній ділянці і подав тут цілу низку помилок, зроблених у відношенні до українського населення.

Українська справа в Польщі є лише частю східно-европейської квестії. Проблєму цю слід полагодити мирним шляхом, та не видно познак, щоби Польща йшла в цьому напрямку, а навпаки, вона змірює до загострення положення. Значіння незалежної української республики є нині кличем мас, а уряд і представники сусідніх народів мусять раз признати її рацію. Справа ця є воєнною справою, бо по тім боці кордону є українська республика, що правда, формально незалежна, бо є залежна від Росії. До української справи треба підійти чесно, бо будучина принесе без сумніву здійснення нашого ідеалу. Навіть Москва, що до 1922 р. поборювала Українців, мусіла це зрозуміти, бо там нема вже боротьби за школу ані за національну назву, коли тимчасом я ось тут не маю права назвати себе Українцем, а на моїм пашпорті написано, що я є „Русін“. Цей „Русін“ то назва, для якої маємо погорду, а такий пашпорт є для нас тим, що вовчий білет для людини незнаного назвиска. Взірцем для нас є історія Польщі і її визволення, основане на давніх симпатіях Заходу. Такі симпатії ми тепер здобуваємо. Колиб ми хотіли йти за приміром давнього Пілсудського, то ми вхопилися би терористичної роботи. Нині той Пілсудський лучиться з Мейштовичем. Чи такий пан Мейштович є в силі зрозуміти білоруських діячів? Неслід дивуватися, що поступив із ними брутально, ламаючи конституцію. Пан маршалок Пілсудський, на жаль, показався короткозорим політиком у відношенні до нац. меншостей.

Пос. Ясінський (кат. люд.) обіцяв підтримку урядові з уваги на його заходи до поправи відносин і з огляду на державну конечність. Слідуючий промовець пос. Міхаляк НПР.) закинув урядові, що консеквенції травневого перевороту спрямував у практиці проти демократії, тому клюб НПР. не має довіря до уряду і його політики.

По перерві говорив пос. Соболевський (Білор. Гром.). Він атакував уряд за арештування його товаришів, білоруських послів, і заповів, що Білоруси голосуватимуть проти бюджету. Зате кс. Оконь має довіря до особи Пілсудського і голосуватиме за бюджетом. Промовляли ще пос. Цьвяховський (монархіст) і о. Ільків (хлібороб); останній заявив теж про своє недовіря до уряду. Після того приступлено до дискусії подрібної.

Пос. Слівінський реферував бюджет президента. Пос. Балін поставив внесення на зменшення платні президента о 5.000 зол. місячно, себто до суми 10.000 зол. місячно.

Другу часть бюджету (сойму й сенату) реферував пос. Пончек (ППС). Пос. Балін поставив внесення на зменшення дієт послів і сенаторів до половини, себто на зредукування дотичної суми преліміяра на 3 міліони золотих. Проти того виступив енергійно референт пос. Пончек, називаючи внесення пос. Баліна демагогічним.

При бюджеті мін-ва закордонних справ, що його реферував пос. Домбський (Стр. Хл.), промовляли пос. Недзялковський (ППС), Сейда (ЗЛН), Бобек (Пяст) і Райх (Жид. Кл.). Всі вони обговорювали закордонну політику уряду.

Після того відложено засідання до завтра год. 11. передпол. На денному порядку дальша подрібна дискусія над бюджетом.

Напрямні програми коаліції Маркса.

Берлін, 27. січня 1927.

На основі напрямних, усталених канц. Марксом і провідниками коаліційних фракцій, закордонна політика Німеччини йтиме й дальше в дусі осягненого між фракціями порозуміння, признає правосильність льокарнських пактів і буде основуватись на рівноуправненні і співпраці в Лізі Націй. Урядові партії мають признати правосильність республиканського устрою і загарантувати охорону конституції і її емблем. Усякі змагання в напрямі насильної зміни теперішнього устрою будеться поборювати. Урядників обовязуватиме заборона належати до союзів переворотового характеру. Членам райхсверу заборонена участь у політичних організаціях. Не вільно буде вступати до райхсверу людям із поглядами ворожими церкві. Шкільний закон має забезпечити свободу віроісповідання, права родичів і навчання релігії. Мається перевести соціяльну реформу в дусі розбудови соціяльного законодавства. Уряд готов ратифікувати вашінгтонську конвенцію рівночасно з іншими зах.-европейськими державами.

Повищий текст є неофіціяльний. Бюро Вольфа зазначує урядово, що оголошені досі в пресі тексти не вичерпують програми.

Протест СРСР.

Нота до Мусолінія в справі Бесарабії.

Берлін, 27. січня 1927.

З Москви повідомляють, що народній комісаріят для закордонних справ оголосив текст протестаційної ноти, яку амбасадор Керженцев вручив 26. жовтня 1926 президентові міністрів Мусолінієві з нагоди заключення договору між Італією і Румунією. Протест СРСР. торкається становища італійського уряду до справи Бесарабії.

Злучені Держави і Китай.

Льондон, 27. січня 1927.

З Вашінгтону повідомляють: Держ. секретар Келог у заяві висловив симпатію Злучених Держав для пробудження національного руху в Китаю і підкреслив строгу невтральність Злуч. Держав до воюючих зі собою китайських таборів.

Чанґ-Тсо-Лін президентом?

Льондон, 27. січня 1927.

З Пекіну повідомляють, що богато даних вказує на те, що Чанґ-Тсо-Лін обійме після китайського нового року становище президента.

Кн. Карол вертає до Румунії.

Букарешт, 27. січня 1927.

У тутешніх політичних колах говорять, що поворот наслідника румунського престолу кн. Карла до Румунії вже постановлений.

Викрили змову на життя Чічеріна.

Берлін, 27. січня 1927.

„Фос. Цтг.“ потверджує вістку про викриття франкфуртською поліцією плянованого атентату на большевицького комісаря закордонних справ Чічеріна. Чічерін підчас побуту у Франкфурті над М. довідався про плянування атентату. Франкфуртська поліція дала тоді Ч-ові достаточну охорону. Атентат мали виконати російські офіцери Манзаров і Тамбурев. Манзарова арештувала берлінська поліція в шулерні. Тамбурев скривається мабуть у Баден-Бадені.

Панґальоса вивезено на Крету.

Відень, 27. січня 1927.

З Атен повідомляють: На основі ухвали ради міністрів бувш. диктатора Панґальоса мин. ночи вивезено на Крету. Пояснюють це так, що прихильники намагалися увільнити Панґальоса і повалити коаліційний уряд.

Мати-убийниця.

Любачів, 27. січня 1927.

В присілку Піруни біля Лукавиці, пов. Любачів, 26-літня Петронеля Цецько задусила нешлюбну дитину, яку видала на світ, щоб затерти за собою всякі сліди. Зробила це за намовою батька дитини Йосифа Пірона і задушену дитину сховала на стриху. Арештовані признались до вини, пробуючи оправдати свій вчинок бідою і стидом. Обоє відставлено до повітового суду в Тишанові.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·91—8·95 і пів. Банк Польський платив по вчорашніх курсам, лише з деякими змінами, а саме: англійські фунти 43·47, швайцарські франки 172·12, французькі франки 35·5, італійські ліри 38·40, голяндські гульдени 357·75, норвежські корони 228·50, німецькі марки 212·10.

Збіжа.

Пшениця двір. 54·00—55·00, пшениця селянська 51·50—52·50, жито галицьке 38·25—39·25, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·25—30·25, кукурудза румунська 27·00—28·00.

НОВИНКИ.

— **Особисті вісти.** Головний редактор нашого органу Ф. Федорців, з огляду на лихий стан свого здоровля, на власне бажання з нинішним днем уступив із дотеперішнього становища. На припоручення Вид. Спілки „Діло“ провід редакції обняв член нашої редакції В. Мудрий.

— **Таємна інвіґіляція.** Минулої ночі представники поліції задзвонили по півночі до дому „Просвіти“ і казали сторожеві повести себе по коридорах дому. Хотіли ще відчинити двері Т-ва „Просвіти“ і ввійти туди, але сторож не мав ключів. Приложили вуха до дверей, відтак пішли під „Повітове Т-во Кредитове“ і там також наслухували. Звідти пішли до „Дністра“ і до „Земельного Банку“. Чи так шукали вломників, чи може в звязку з оживленими трусами по ріжних українських хатах выстежували засідання якоїсь небезпечної організації?

— **Спомин про пок. д-ра Оттокара Рибаржа.** Довідавшись про передчасну смерть цього визначного Словінця, хочу згадати про нього кількома словами. Уроджений 1865 р. в Адельсбергу (Країна), був О. Рибарж адвокатом у Триєсті, а пізніще послом до державної ради у Відні (1907-1918) і головою сокільської організації „Tržaški Sokol“. Був славянофілом і членом словінської ліберальної партії. До українських визвольних змагань ставився завсіди прихильно. Коли в р. 1910 старанням д-ра Кирила Трильовського відбувся в Станиславові величавий січовий здвиг, Покійний прибув на нього з Відня і на „Діброві“ був захоплений прегарними вправами, чудовими строями і взагалі поставою наших стрілецьких організацій. А як тої ж неділі вечером зійшлася українська громада в „Українській Бесіді“, то Покійний виголосив сердечну промову від словінського народу, передаючи щирий привіт Українцям і висказуючи свою симпатію для нашої праці і наших змагань. Пок. д-р О. Рибарж — це була гарна, висока людина і належав він до спосібніщих парляментаристів. Коли після війни Триєст припав Італії, пок. д-р Оттокар Рибарж приняв місце в міністерстві закорд. справ у Белграді, де віддав своїй вітчині, зєдиненій Югославії С. Х. С. якнайкращі услуги. — *Лев Лепицький.*

— **5 кільометрів від Львова, мов на Сагарі.** Вчора передали ми вістку про нещастя, яке трапилось вівторок вечір на стації Підбірці: спізнений поїзд наїхав нежданно на фіру з трьома місцевими селянами і розторощив їх на місці. Нині вранці, четвер, повідомляє нас один з місцевих інтелігентів увесь схвильований, що до цього часу трупи вбитих лежать біля залізничого шляху і ніякий представник влади ними не поцікавився. Люди юрбою ходять оглядати страшне видовище: пошматовані тіла. Місцеві пароxи, гр.-католицький і рим.-католицький, не можуть похоронити покійних. Прошу тепер уявити собі: як довго їде урядова комісія на місце нещасливої події більше віддалень від якогось міста, як Львів від Підбірець, коли після 36 годин ще ніхто там не зявився!

— **Добрий параґраф має два кінці.** „Хвиля“ з дня 28. ц. м. містить окрему статейку п. з. „Глум!“ про високі оплати у вищих школах Річипосполитої. Мотто пригадує статтю 119 конституції: „Наука в школах державних і самоврядування — безплатна“. А поруч цього свіжий документ квестури львівського університету, підтверджений розпорядком міністерства з 6. січня 1927 р. щодо нострифікації чужинних дипльомів: там читаємо що 1) заки хто внесе прохання в справі нострифікації платить заздалегідь 150 зол.; 2) перекладаємо дослівно: „На випадок неприхильного полагодження справи Виділовою Радою, себто в разі, коли вона не допустить до нострифікаційного акту, ця оплата пропадає і її кандидатові не звертають, бо комісія свої функції виконала“. Коротко і ясно: 150 зол. гонорару за відкинення одного прохання. Бо професори польських університетів біднякі мають таку скромну плату, що мусять ще собі доповнювати гонорарами за засідання коштом студентів. Нам відомо, що у львівськім університеті діються ще інші комбінації: професори стягають від студентів плату на кошти т. зв. семінара, окремих кімнат, де стоїть бібліотека даного предмету. Бо як каже гарно 119 стаття конституції: „Наука в школах державних і школах самоврядування—безплатна“.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕШКАННЯ **малює солідно** після найновіших взорів, найдешевше **фірма І. М. Ляйхтера** знан. **Кляфтена**
1154 **Львів, Сінявська 12 а.** 6-10
Для ПТ. урядників догідні услівя.

— **Така собі хроніка.** У жовківськім повіті давно гуляла місцева банда вломників і злодіїв. Двох з них: Цибульського та Стахова зловили. — Варшавські касівники дісталися до подорожнього товариства „Орбіс" і розбили вогнетривку касу на доказ, що її тільки вогонь не чіпається забравши 3000 зол. — Містечко Ряшів, маленьке, але важненьке: воно стало останніми часами осередком контрабанди з Чехословаччини: у крамниці якогось Більфельда найдено там шовків і матерій на 5000 дол. — Львівські злодії працюють тихо та скромно: на Вулецькій дорозі з крамниці взяли краму на 100 зол., по сусідству на Набєляка білля на 30 зол., на Ткацькій дубових дошок на 200 зол., а в одній крамниці на Сонячній товар, якого ніхто не купує, жіночі „реформи" і то 24 тузинів. Жінка або любка цього злодія, коли стежить за модою, буде сильно розчарована. — Не все винним признає лава присяжних чоловіка, що сам признався до вини і якого бачили як заподіяв шкоду іншим: львівська лава звільнила 19-літнього пекарського помічника Померсбаха, який на злість підпалив свому приятелеві папір під печивом і цим спричинив пожежу частини даху в пекарні на жовківськім.

— **Розправа чи забава?** Розправа з 21.000 особами візваних, що почалась учора в 11-ій салі карного суду у Львові, про яку ми згадували вже вчора — почалась таким скандалом, яким імовірно скінчиться. Півтора тисяча членів товариства „Нуза" наповнило судову салю. Коли протоколянти почали з бюрократичною флегмою записувати візвання, юрба, не маючи змоги ждати на чергу два місяці на ногах, счинила шум. Одного речника публики засудили на 200 зол. гривни за недозволену промову. Відтак предсідник розправи звернувся до комісаря поліції щоби опорожнив салю. Найсамперед суд кличе на розправу 21.000 осіб до салі, де може поміститись що найбільше 700, а коли вони боряться на смерть з цією удушливою атмосферою і з безглуздим пляном процесу — каже їх викидати при помочі поліції. — Розправу відложено на необмежений час.

— **Поворот до Станислава Августа.** У Варшаві оглядали рідку церемонію: президент Річипосполитої накладав папському нунцієві Лявріему кардинальський бірет. Останню таку церемонію мали поляки ще на початку панування Станислава Августа. Та польська преса, яка вірить у відродження свого народу через поворот до минулої історії і міцних звязків з Ватиканом, присвячує цьому фактові великанські „історичні" статті. Лівиця почуває себе ніяково, що саме за влади Пілсудського, Мосцицького та Бартеля виринули тіни такої політики.

— **Кравецько-господарський курс для дівчат у Войнилові.** Кружок „Рідної Школи" у Войнилові уладжує вже в найближчих днях 3-місячний кравецько-господарський курс для дівчат. У кравецькому відділі будуть два степені науки: перший для початкуючих, другий для тих, що відбули початковий курс в попередньому році у Войнилові або і в іншому місці. В кравецькому відділі учасниці навчаться шиття ручного і на машині, крою і всього того, що тільки можливе при ужитті примітивних кравецьких приборів. У господарському відділі учасниці навчаться вести хатню господарку, а головно добре варити і пекти. Крім того будуть користати з викладів із ріжних галузей науки. Замісцеві можуть мешкати в „Кооперативному Домі", а харчуватись у спільній кухні, веденій під кермою учительки господарського відділу. Видатки за харч, мешкання й науку мусять покрити учасниці курсу. Для інформації подаємо, що в попередньому році наука коштувала по 11 зол. місячно від особи. При спільному веденні кухні для більшої скількости курсисток і харч не буде коштувати дорого. За харч можна буде платити грішми, або продуктами. Зголошення устні або письменні приймає до кінця січня ц. р. кооператива „Домік" у Войнилові. При зголошенні треба подати імя і назвище батька (або матері чи опікуна), імя дівчини, її точну адресу, вік, освіту, на котрий степень записується, де хоче мешкати і харчуватися. Також треба долучити зобовязання батька до точного складання оплат. При вписі зложити зачет у кваті 10 зол. Зогляду на потребу в нас такого курсу бажана річ, щоб якнайбільша скількість дівчат скористала з науки для свойого і загального добра. — *Кружок „Рідної Школи" у Войнилові.*

— **Смерть відкривника тайни квітів.** У Калькуті вмер великий індійський учений, Ягад с Хандра Бозе, якого імя буде відоме в Европі напевне довше, як усім відомого індійського поета Рабіндранат Тагора. Бозе належав до найвизначніших світових ботаніків. Від літ провадив він лябораторію, що досліджувала фізіольогію рослин при помочі незвичайно ніжних апаратів, ним є ним сконтруованих. Він ствердив, що між організмом звірів і рослин нема сутої ріжниці, бо рослини мають таку-же нервову систему і серце, як звірина, а навіть людина. Іншими словами, доказав кружбу крови в рослинах і реакцію ударів, зовсім подібну до ударів серця. Його улюбленою рослиною до експериментів була мімоза. Коли він впускав в неї наркотик і „ампутував" її, електроскоп показував усі фази затроєння її організму, глибокий сон, опяніння, поворот до здоровля. Бозе порівняв рослину до легкої дами, яка проводить ночі безсонно, а з розсвітком засипляє, щоби прокинутись знову бадьорою. Бозе, що недавно їздив по Европі, здивував учених експериментом, як приголомшена, напів обмерша мімоза здобуває нові сили від — кофеїни. Кажуть, що від смерти Піннея не було більшого ботаніка як Бозе.

— **Хроніка чужинної літератури.** Берлінський журнал „Літерарише Вельт" видав спеціяльне число присвячене діточій літературі. Там находимо анкету на тему: яка книжка робить найбільше враження на дітях? В анкеті забирали голос і не письменники. Гайнріх Ман заявив, що „Дон Кіхот", Стефан Цвайг, що „Історія завоювання Мексика" якої автора не тямить, Мек Брид — що три повісти Жюль Верна. Два королі американського екрану Фейрбенкс і Чарлі Чаплін: що — „Острів із скарбами" Стівенсона і „Давід Коперфільд" Дікенса. — Цими днями минуло 50 літ від дня смерти французького редактора Франсуа Бюлоза, який доказав великої річи. Він купив маленький журнальчик присвячений історіям подорожей п. з. „Ревю де де Монд" (Revue de deux Mondes) і перемінив його у літературний журнал. Журнал мав спершу 350 передплатників, а після 47 літ його редакторської праці в 1867, Бюлоз мав уже 25.0000 передплатників і світову славу, якою живе до нині. Вийшла трьохтомова студія „Бюлоз і його приятелі", де описана подрібно історія розвитку та праці цього журналу. — Відомий французький журналіст і політик видав книжку „Фашистівська Італія". — Лікар Роко федерського шпиталю в Пекіні Гарвей Говард видав свої спомини „Десять тижнів між китайськими бандитами", які його прірвали і засудили на смерть. Він утік. — Бляско Ібанес видав нову повість „Королева Калафія".

— **Світова всячина.** Помер на еспанку ректор париського університету Ляпік у 58 р. життя, автор численних фільософічних і педагогічних творів. — У Льондоні помер у 75 р. життя один з найвизначніших воєнних кореспондентів Мартен Генрі Доного, „сеніор англійської преси у Франції", що 23 роки дописував до „Дейлі Кронікль". Був на фронті підчас війни з Бурами, російсько-японської, балканських і їздив скрізь де була революція. — Бувшого диктатора Греції Пангальоса, який сидить на далі у твердині, судитиме парлямент. — Рада комісар в СРСР. поставила проект збудувати політехнічну школу для приготовлення текстильних інженірів. — У Москві почався недавно конгрес будійських священиків із східньої Сибіри, Забайкалля та Монголії. — У Болгарії зачинено на 10 днів усі школи, кавярні та кіна по причині епідемії „еспанки"; одного дня вмерло 11 осіб у Софії. — Еспанський корабель „Ретуерто" потонув з 40 особами наслідком бурі біля Сан Естебан де Правія. — З льондонського музею „Академії мистецтв" украли дорогоцінний образ у білий день, коли всі його оглядали. — У місті Топка Канзас один хлібороб відрізав своїй жінці голову. У слідстві заявив, що ця думка прийшла йому в кіні підчас фільми „Сальоме". Лякаючись, щоби жінка не відрізала йому голови випередив її. — Магараджа з Бенаресу похвалився світові, що маючи 71 літ убив, цими днями на ловах із своїм сином в 20 хвилинах 4 тигрів. — Данський король дав золоту медалю одній ескімосці, яка з самопожертвою допомагала полярній науковій експедиції.

— **Загальні Збори Українського Краєвого Т-ва Опіки над Інвалідами** відбудуться в суботу дня 30. січня ц. р. в годині 4 попол. в салі „Української Бесіди", Львів вул. Рутовського 22. Дійсні і спомагаючі члени мають право активного і пасивного вибору. Просимо численно явитись. 1320 1—1

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

‡ Посмертні згадки.

Дня 21. січня 1927 упокоїлася в Бозі по короткій недузі **Теодозія з Федоровичів Байрак,** жена професора української гімназії в Дрогобичі оставляючи троє дітей. — Покійна брала живу участь в ріжних місцевих товариствах, тому й полишила по собі глубокий жаль у цілого громадянства. Величаві похорони відбулися в неділю 23. січня ц. р. В. І. П. 1406

Ч. 467/27.

Комунікат

до всіх читалень Товариства „Просвіти" і його членів в справі членської вкладки до Т-ва „Просвіта" на 1927 рік і в справі збіркових лист „Дару Просвіти".

Повідомляємо всіх інтересованих, що згідно з ухвалою останнього Збору Товариства „Просвіта" з дня 25. грудня 1926 року знесено вкладку члена-передплатника і тим самим введено в життя однородну членську вкладку для всіх членів нашого Товариства (фізичних і правних в тому і всіх наших читалень), яка на 1927 рік виносить всього два золоті. Хто бажає мати членську грамоту, доплачує ще одного золотого, разом отже 3 (три) золоті.

Члени, які зложили членську вкладку члена-передплатника на 1927 рік, мають право за надвишку понад два золоті, вибрати бажані книжочки, які находяться у нас на складі. Тут пригадуємо, що кождий член нашого Товариства при закупні книжочок в нашій канцелярії одержує 25 процент опусту від наших видань. При закупні чужих видань опусту не дається. Потрібні списи книжок разом з цінником пересилає наша канцелярія відворотною почтою за попереднім надісланням почтового значка на 20 грошів.

Ті всі громадяни члени, котрі мимо численних упімнень, обіжників і комунікатів у всіх українських часописях, не вирівнали членської вкладки за 1925 і 1926 рік, перестали бути членами нашого Товариства з днем 1. січня 1927 р. Щойно по вирівнанню залеглостей і заплаченню вкладки на 1927 рік на підставі рішення Головного Виділу можуть стати членами Товариства „Просвіти".

При вплачуванню членських вкладок через філію, або при висилці почтою, належить точно подати, чи вкладка призначена на вирівнання залеглостей попередних літ, чи на біжучий рік.

Богато громадян, а то й установ надсилають до нашої канцелярії письма, на котрі жадають відповідей в ріжних справах. Численна пересилка відповідей кождого дня потягає за собою значну суму грошей на оплату почти. Тому проситься всіх інтересованих долучувати до їх писем почтовий значок на 20 грошів.

Всі громадяне, які з нагоди свята „Просвіти" занималися збіркою „Дару Просвіти" в їх громадах, зволять найдальше до дня 15. лютого ц. р. повернути (о скільки цього дотепер не зробили) збіркові листи просто до нашої канцелярії без огляду на те, чи вони виповнені чи порожні.

За Головний Виділ Товариства „Просвіти" у Львові:

М. Галущинський голова. 1409 1—1 *В. Мудрий* секретар.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

ОПОВІСТКИ.

Концерти Українського Національного Хору Д. Котка:

Пятниця 28. І. — Скалат.
Субота 29. І. — Грималів.
Неділя 30. І. — Грималів.
Понеділок 31. І. Бірки великі. 528 3-?

Проситься Вп. П. адвокатів, лікарів і інженірів, які пошукують місця осідку, зголошуватися до Народної Канцелярії, Львів, вул. Костюшка ч. 1 а по ближчі інформації. 2—3

З Т-ва „Зоря". В неділю дня 30. січня ц. р. відбудеться в льокалі т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25 виклад д-ра Ів. Німчука на тему: „З українських памяток у Відні". Виклад буде ілюстрований світляними образами. Вступ вільний. Початок в 12. год. вполудне.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, модельовання і жіночого шиття з правом видавання свідоцтв — веде абсольвент вищої академії крою в Парижі і в Дрезні Біндер-Львів, Глинянська 4 (Бічна Пекарської). 1336 4-6

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ ПЕРЛОВИЙ** Ігнатович Львів. 936 52-?

НАПРАВИ ГОДИННИКІВ також БІЖУТЕРІЇ виконує фірма Домбровскі-Розважевскі, Академічна 7, найліпшими фаховими силами по приступних цінах. 1362 4-?

4 ЗОЛ. коштує пукорничка з допатковою хінського срібла у Мандля, Коперника ч. 14. 1365 4-?

ВПРАВНУ ПИСАРКУ на машинах українській і польській, володіючу перфектно українською, польською і німецькою мовою, знаючу добре стенографію пошукує Кр. Молочарський Союз в Стрию. Зголошуватись тільки першорядні сили. 1391 2-6

ПОЗІР! 7. лютого ц. р. розпочинаю місячний курс крою і шиття на догідних услівях. „Иоланда", Сташіца 8 II, з бічна Хорущини. 1407 1-3

РУТИНОВАНИЙ концініент з довголітньою практикою як соліцитатор шукає заняття. Адв. д-р І. Блажкевич, Станиславів, Камінського 33. 1403 1-1

ТОВАРИЦІЯ життя, пошукую для моєї сестри в старшім віці з посагом 2500 долярів. Першенство мають гімназійні професори. — Неанонімові зголошення під „Дискреція" до Адм. „Діла". 1410 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Ган Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка **Львів, Городецька 46.** Телеф. 831 Пересвітлення Рентґеном. 1170 29-35

Пневматики „Michelin"
найбільш витревалі і найдешевші
1339а поручає зі свого складу 3-?
Витовд Транда
Львів, Подлеского ч. 2.

МОТОРИ на ҐАЗ (газогенераторні) також на ропу, нафту, бензину і електричні на **догідні сплати**, рівнож Млинські Машини, Турбіни, Трансмісії, Стиски Газу, Паси, Ґурти, Токарні, Верстати, Гиблярки, Пили, Помпи, Праси до олію, Праси до дахівок, Залізні Печі, всілякі знаряддя, Сталь, Бляху, поручає фірма
„ПІЛЬОТ" 1408 1-10
Централя у Львові, Баторого ч. 4.

Загальні Збори

Кооперативи „Рідної Школи" відбудуться в неділю дня 6. лютого 1927 р. о 10. год. передполуднем в домівці „Рідної Школи" УПТ. у Львові, Ринок 10/II зі звичайним денним порядком. Якщо в означений час не зібралось би потрібного комплєту, то в годину пізніше відбудуться другі Загальні Збори з важністю при кождому числі присутних членів. Членів, які досі не вплатили декларованих паїв, просимо це зробити негайно, згідно зі статутові наслідки. **Надзірна Рада**

Подяка.

Складаю оцим щиру подяку всім, що віддали покійній моїй жені Теодозії послідню присвугу в дні 23. І. ц. р. В першій мірі Високопреподобним Отцям ЧСВВ. о. Ковал. Гринкевичеві, о. Жупанському та о. Ковалюкові. Отцям які з дальших місцевостей прибули на похорони о. кан. Лішинському з Борислава, о. Мацюракові з ..., о. Дуцькові з о. Мизьові з Медвежі та о. ... з Дрогобича-Лешні. Всч. оо. Катехитам з Дрогобича, о. Се... о. кан. Гадзевичеві, о. Подолякові, о. Супрунові та о. Венгриновичеві за слово прощання. Також Вп. Професорові Іваненкові за провід гімн хором, молоді української гімназії та семинара, та всему Високоповажаному Громадянству за численну участь, чим зложили найкращий доказ широго співчуття. Рівнож всім тим, які чи то особисто чи письменно зложили мені ... співчуття. — **Микола Байрак,** учитель української гімназії в Дрогобичі.

Найпевніший середник
Проти ревматизму, гостця, мязневих корчів, нервоболів і тим подібним недомаганням найліпшим натиранням є
ІХТІОМЕНТОЛЬ
Більш як 5,000 подяк і близько 200 атестів з лікарських сторін, клінік і шпиталів найліпше доказують лічничу вартість цього натирання.
Іхтіоментоль можна набути у всіх аптиках у Польщі (до 15-?) або прямо
в Лябораторії хем. аптики
М ра Симона Едельмана в Самбор ч. 130.

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів Ринок ч. 10.